

Prof. dr hab. Mieczysław Morawski

Warszawa, 3.03.2022r.

Zakład Systemów Inteligentnych

Wydział Zarządzania

Politechnika Warszawska

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Mateusza Pruchnika

pt. „Zarządcze i organizacyjne aspekty rozwoju zawodowego przygotowujące młodzież szkół średnich kształcących w zawodach do rynku telepracy”

napisanej pod kierunkiem naukowym

dr hab. Bartosza Marka Jasińskiego, prof. UEW

Formalna podstawa opracowania recenzji

Formalną podstawą sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo Pani Dziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu i zarazem Przewodniczącej Rady Naukowej Dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości Prof. dr hab. Ewy Stańczyk-Hugiet z dnia 10 grudnia 2021 roku, powierzające mojej osobie przygotowanie recenzji rozprawy doktorskiej mgra Mateusza Pruchnika pt. „Zarządcze i organizacyjne aspekty rozwoju zawodowego przygotowujące młodzież szkół średnich kształcących w zawodach do rynku telepracy”. Promotorem pracy jest Pan dr hab. Bartosza Marek Jasiński, prof. UEW. Ocenę rozprawy doktorskiej dokonałem w celu ustalenia: 1) w jakim stopniu dzieło stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, 2) czy praca wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauk o zarządzaniu, 3) czy praca dowodzi posiadania przez kandydata do stopnia doktora umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

1

Formalna struktura pracy

Recenzowana praca doktorska liczy ogółem 270 stron i składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia, wykazu literatury, spisu tabel, spisu rysunków oraz spisu załączników, obejmującego załącznik nr 1: „Kwestionariusz ankiety skierowany do pracowników pedagogicznych” i załącznik nr 2: „Kwestionariusz ankiety skierowany do uczniów”. Wykaz literatury zawiera łącznie 200 pozycji, w tym 44 pozycje w języku angielskim. Wśród pozycji literaturowych znalazły się monografie i artykuły naukowe, wydawnictwa słownikowe, materiały konferencyjne, raporty, akty prawne. Ponadto Autor osobno wyszczególnił źródła internetowe w liczbie 32. Spisy rzeczowe zawierają 13 tabel i 55 rysunków.

Przyjęta konstrukcja pracy nie budzi zastrzeżeń. Kolejność poszczególnych rozdziałów pracy jest prawidłowa, odpowiada logice przyjętych założeń badawczych. Trzy pierwsze rozdziały dysertacji stanowią jej część teoretyczną i obejmują najważniejsze zagadnienia merytoryczne pracy. Autor przedstawia cywilizacyjne wyzwania globalizacji związane z przetwarzaniem i przesyłaniem informacji pod kątem rosnącej elastyczności zatrudnienia i pracy; następnie charakteryzuje siatkę pojęć związanych z telepracą; wreszcie omawia wymiary i uwarunkowania rozwoju zawodowego. Każdy z trzech rozdziałów teoretycznych jest opatrzony syntetycznym autorskim podsumowaniem. Krótki czwarty rozdział zawiera pełne omówienie założeń metodycznych przeprowadzonych badań (ich skrócona wersja znajduje się we wstępie pracy). W rozdziale piątym przedstawiono proces badawczy, obejmujący badania ankietowe oraz badanie wybranej dokumentacji. W rozdziale szóstym uzyskane wyniki posłużyły Autorowi do opracowania własnego modelu przygotowującego uczniów kształcących się w szkołach średnich do telepracy. Model ten – według założeń Autora dysertacji – był głównym celem pracy.

Oceniając formalną stronę pracy, trzeba odnotować przygotowanie odpowiednio ustrukturalizowanego wstępu, zawierającego dobrze zidentyfikowane przyczyny podjęcia problematyki telepracy w kontekście procesów edukacji zawodowej uczniów szkół średnich oraz problem badawczy, cele pracy i zwięzłe charakterystyki poszczególnych rozdziałów. W jednym zdaniu Autor ujął wnioski i rekomendacje zaprezentowane w zakończeniu. Można przyjąć, że wstęp w stopniu dostatecznym spełnia rolę przewodnika po dysertacji, pozwalając prześledzić tok rozumowania Autora i Jego zapowiedzi kolejno realizowanych etapów badawczych.

Wybór problemu badawczego podjętego w pracy doktorskiej i jego oryginalność

Przyjęte założenia badawcze zostały omówione w dwóch miejscach rozprawy, w sposób syntetyczny we wstępie do dysertacji oraz po raz drugi, w wersji rozszerzonej, w rozdziale czwartym, w całości poświęconym metodyce badań własnych Autora. Dostrzeżony i nazwany przez Autora problem badawczy, został skonstruowany w formie pytania następującej treści: „*W jaki sposób organizować działania zarządcze, związane z rozwojem zawodowym uczniów szkół kształcących w zawodach, przygotowujące do telepracy?*” (s.9 i 140) odpowiada ważnym i aktualnym wyzwaniom cywilizacyjnym współczesnego świata i znajduje się w sferze kompetencji i odpowiedzialności nauk zarządzania i jakości. Zgadzam się z wypowiedzianą przez Autora intencją przystąpienia do badań, iż potrzebne są narzędzia, w tym odpowiednie modele „*(...) organizacji działań zarządczych związanych z rozwojem zawodowym uczniów szkół średnich kształcących w zawodach przygotowujących do telepracy (...)* [zgadzam się, że potrzebne jest] *dostarczenie osobom zarządzającym szkołami wytycznych dotyczących organizacji działań sprzyjających rozwojowi zawodowemu uczniów w kierunku telepracy*”(s.143). Doceniam utylitarnie sformułowaną genezę przystąpienia do badań, gdyż wyraża to zasadniczą misję nauk o zarządzaniu i jakości, czyli poszukiwanie rozwiązań dylematów organizacyjno-zarządczych, przydatnych menedżerom w praktyce procesów zarządzania. Problem przygotowania do telepracy, tak po stronie pracodawcy w zakresie prawnym, infrastrukturalnym, ekonomicznym i społecznym, jak i dla pracowników *in spe*, w tym osób kształcących się w różnych formach i poziomach edukacji będzie dynamicznie rosnącym wyzwaniem, wymagającym zarówno szerokich, jak i pogłębionych badań empirycznych, analiz, wniosków, rekomendacji. Należy spodziewać się szybkiego rozwoju, odkrywania i ustalania nowych zależności, mechanizmów i uwarunkowań. Proponowany przez Autora pracy model teoretyczny, oparty na ograniczonych badaniach populacyjnych, wpisuje się w początek naukowych dociekań w tym zakresie, szczególnie w Polsce. Koncentruje się na wsparciu dycydentów szkół średnich w organizowaniu przemysłanych działań zarządczych, odpowiednio przygotowujących uczniów do świadczenia w przyszłości, jako absolwenci, pracy w formie telepracy. Dodam, że tematyka dysertacji wpisuje się w szeroki nurt poznawczy, pogłębiający wiedzę o funkcjonowaniu społeczeństwa wiedzy, w którym fundamentem są organizacje uczące się i uczące się społeczeństwo.

Dostrzegając – na podstawie analizy literatury przedmiotu i występujących luk poznawczych, analizy raportów i wcześniejszych badań – ważny problem badawczy Autor

zapropował jego doprecyzowanie poprzez sformułowanie czternastu pytań szczegółowych (s.140). Dotyczą one bardzo różnych zagadnień, między innymi potrzebnych treści szkoleniowych, podmiotów z jakimi powinna współpracować szkoła, metod nauczania, umiejętności cyfrowych uczniów, znaczenia doradcy personalnego i innych, na pewno ważnych czynników wspierających edukację na rzecz telepracy. Nie negując funkcji doprecyzowania ogólnego problemu badawczego przez pytania szczegółowe, ma się wrażenie pewnej dowolności i niespójności w wyborze czynników wpływających na kształtowanie efektywności procesu kształcenia w kierunku telepracy. Zakładam, iż pytania są głęboko przemyślane, zresztą lektura kolejnych rozdziałów pozwala zrozumieć logikę wywodów Autora. Myślę, że pytania szczegółowe należało krótko skomentować, iż wskazują one na istotne uwarunkowania kształcenia według ustalonego przez Autora układu i dlatego są tam pytania odnoszące się do metod i treści edukacji, roli, znaczenia i kompetencji poszczególnych zaangażowanych interesariuszy, kluczowych działań przygotowujących do telepracy. Pozwoliłoby to na określenie wyraźniejszych ram tzw. działań zarządczych, o których mowa w treści problemu badawczego. Kolejna kwestia, to wyraźne wskazanie w zakończeniu pracy, czy w dysertacji znalazły się odpowiedzi na postawione pytania i w jakim zakresie. Tego w pracy zabrakło.

Dobór celu i metod badawczych

Autor przyjął, że „*głównym i jednocześnie naukowym celem pracy jest zbudowanie modelu działań zarządczych i organizacyjnych przygotowującego uczniów szkół średnich kształcących w zawodach do telepracy*” (s. 9 i 138). Cel główny został uzupełniony celami częściowymi. Celem poznawczym jest poszerzenie wiedzy dotyczącej zarządczych i organizacyjnych aspektów kształtowania rozwoju zawodowego uczniów w kontekście wyzwań telepracy. Celami metodycznymi jest skonstruowanie własnych narzędzi badawczych w postaci dwóch kwestionariuszy ankiety. Celem praktyczno-uitylitarnym jest dostarczenie osobom zarządzającym szkołami wytycznych dotyczących organizacji i zarządzania działaniami sprzyjającymi rozwojowi zawodowemu uczniów w kierunku telepracy (s.9 i 138-139). Przyjęte cele częściowe są właściwym uszczegółowieniem i doprecyzowaniem celu głównego.

Przedstawiony przebieg procesu badawczego (s.141), podzielony na dwie fazy: przygotowawczą i właściwą nie budzi kontrowersji. Zawarte w tych fazach kolejne punkty postępowania badawczego są klasyczne, poczynając od analizy piśmiennictwa, poprzez

sformułowanie założeń badawczych, w tym problemu badawczego i celu głównego, opracowanie narzędzi badawczych, określenie próby badawczej, przeprowadzenie badań, analizę wyników po – na koniec – opracowanie modelu i sformułowanie rekomendacji dotyczących działań zarządczych i organizacyjnych.

O ile układ kolejnych elementów procesu badawczego nie budzi wątpliwości, o tyle dokonane wybory w poszczególnych szczegółowych aspektach nie zawsze wydają się odpowiednio trafne. Kontrwersyjny jest wybór próby badawczej, przede wszystkim ze względu na – jak uważam – brak przekonujących merytorycznie argumentów, po pierwsze dotyczących doboru 10 szkół znajdujących się w różnych miejscowościach Dolnego Śląska. Nie jestem przekonany, czy o doborze szkół powinien decydować tylko czynnik geograficzny. Uwarunkowania procesu kształcenia związane są z tradycjami edukacyjnymi danego regionu, ukształtowaną kulturą edukacji i rozwoju młodzieży, historią i osiąganymi wynikami wybranych placówek szkolnych, poziomem wykształcenia, zamożności czy struktury zawodów danej społeczności. W kontekście kształcenia zawodowego na pewno istotną rolę odgrywa oddziaływanie miejscowych ważnych sektorów przemysłu i szerzej gospodarki, dotychczasowa tradycja współpracy szkół z przedsiębiorstwami, ośrodkami doradztwa zawodowego czy innymi organizacjami związanymi z rynkiem pracy, jak np. związki pracodawców, okręgowe inspektoraty pracy, wydziały gospodarcze urzędów gminnych, spółki zarządzające strefami ekonomicznymi itd. Innymi słowy, dobór szkół mógł być przeprowadzony według wielu różnych merytorycznych kryteriów. Drugie zastrzeżenie dotyczy doboru tylko dwóch grup respondentów, tj. nauczycieli i uczniów. W procesie kształcenia zawodowego grono ważnych interesariuszy jest o wiele szersze. Można powiedzieć, że Autor wziął pod uwagę jedynie reprezentantów pierwszego, wewnętrznego grona interesariuszy. Szkoda, bo ankieta skierowana np. do reprezentantów związanych z rynkiem pracy, mających wielostronne relacje z absolwentami szkół średnich byłaby wielce miarodajna, uzyskane wyniki pozwoliłyby na szerszy ogląd sytuacji. I trzecia uwaga dotycząca procesu badawczego. W moim przekonaniu należało uzyskane wyniki badań ankietowych poddać ocenie i komentarzom ekspertów, mającym wiedzę i doświadczenie oparte na pracy i obserwacji znacznie większej liczby szkół, stąd ich wnioski mogły potwierdzić (lub zanegować w części lub w całości) preferowane odpowiedzi respondentów, którzy odnosili swoje opinie do najbliższego otoczenia. Zakładam, że tymi ekspertami mogli być wizytatorzy z kuratorium oświaty i wychowania. Prawdopodobnie mogło to pomóc Autorowi dysertacji w zaprojektowaniu bardziej utylitarnego modelu.

Ocena formalnej, językowo-edytorskiej strony pracy

Zasadniczo, formalna strona pracy zasługuje na pozytywną ocenę. Rozprawa została napisana poprawnym i zrozumiałym językiem. Konstrukcja zdań jest logiczna i poprawna frazeologicznie i interpunkcyjnie. Występują jednak pewne mankamenty, które wprawdzie nie podważają ostatecznej pozytywnej oceny całej pracy, w tym jej wymiaru formalno-frazeologicznego, aczkolwiek wywołują pewien niedosyt.

Moje zdziwienie budzi nierozpoczynanie kolejnych rozdziałów od nowej strony. Jest to być może zabieg celowy, wynikający z wysokiego poczucia odpowiedzialności za zużywany papier (i surowce potrzebne do jego produkcji), ale traci na tym przejrzystość pracy. W spisie treści dokonano wyodrębnienia z podrozdziału 3.6 tylko jednego punktu 3.6.1. Otóż jeżeli dzielimy jakąś część pracy na mniejsze jej fragmenty, to przyjęta reguła nakazuje dokonać podziału większej całości na co najmniej dwie jej części.

Kolejna uwaga dotyczy sposobu powoływania się na źródła internetowe. Autor przyjął niespotykany przeze mnie sposób określania tych źródeł jako „Internet” z dodaniem kolejnej numeracji wykorzystanego opracowania. Owszem, w spisie źródeł internetowych (s.249) możemy łatwo dotrzeć do pierwotnego źródła, ale i tu forma zapisu jest najczęściej ogólnikowa i sprowadza się do podania nazwy strony internetowej, bez podania autora, tytułu, rodzaju opracowania. Nie jest to profesjonalne odwoływanie się do materiałów źródłowych.

Omówienie i ocena merytoryczna zawartości pracy

Recenzowana rozprawa doktorska przygotowana została na dość dobrym poziomie merytorycznym. Autor posiada odpowiednią znajomość opisywanej problematyki. Wybór tematyki pracy, a także sformułowanie i rozwiązanie problemu badawczego potwierdza odpowiednie przygotowanie teoretyczne Autora, należycie przeprowadzone zostały studia literaturowe i dostatecznie opanowany warsztat badacza. Autor dokonał solidnego przeglądu literatury, eksponując kluczowe ze względu na tytuł i tematykę dysertacji pojęcia: społeczeństwa informacyjnego, elastyczności zatrudnienia i pracy, zatrudnialności (rozdział 1.), telepracy i pracy zdalnej, jej historii, ewolucji, klasyfikacji, aspektów prawnych, wad i zalet z perspektywy pracodawcy i pracobiorcy oraz perspektyw rozwoju (rozdział 2.) oraz rozwoju zawodowego, w tym faz jego rozwoju, kształtowania kompetencji, kompetencji i kwalifikacji telepracowników (rozdział 3.). Rozważania oparto na pozycjach zwartych

(monografie naukowe) i artykułach naukowych, niekiedy uzupełniając je o materiały internetowe. Autor, wykorzystując dostępne źródła literaturowe, dokonał zestawień tabelarycznych np. dotyczących rozwoju telepracy na świecie i w Polsce (s.47-48), definicji telepracy (s.56-58), przeprowadził dokładną analizę organizacyjno-prawną telepracy w Polsce (s.58-62) odwołując się do Kodeksu pracy i innych uregulowań prawnych. Na podkreślenie zasługuje analiza porównawcza pracy zdalnej i telepracy (s.62-65) w kontekście pandemii Covid-19. Na uwagę zasługuje także wypunktowanie wad i zalet telepracy, zarówno z punktu widzenia pracodawcy (s.68-69), jak i telepracownika (s.70-72). Syntetyczne zestawienia powstały na podstawie analizy licznych, głównie krajowych, źródeł literaturowych. Warto odnotować ciekawe rozważania Autora dotyczące rozwoju i przyszłości telepracy i pracy zdalnej w Polsce i w innych krajach, uzupełnione danymi liczbowymi (s.78-85).

Pierwsze dwa rozdziały teoretyczne są poprawne merytorycznie, zawierają wiedzę podstawową w wybranym obszarze tematycznym. Autor omówił najważniejsze pojęcia, zjawiska i kierunki rozwoju dotyczące rynku pracy, zatrudnienia, pracy zdalnej telepracy wykorzystując przede wszystkim krajowe opracowania. Przyspieszenie rozwoju elastycznych form zatrudnienia, przede wszystkim pracy zdalnej w ostatnim okresie lat 2020-2021 spowodowało, że niektóre przytaczane rozważania innych autorów są już archaiczne i ich przytaczanie ma niewielkie walory poznawcze, bardziej historyczne. Wiele tych poglądów zostało praktycznie w ostatnim czasie zweryfikowanych, stąd zawarte w nich wątpliwości, dyematy brzmią nieprzekonująco, np. s. 69, 73, 75. Myślę, że przytaczając opinie badaczy sprzed kilku-kilkunastu lat na temat telepracy czy pracy zdalnej, Autor powinien odnieść się do nich krytycznie, przytaczając dostępne już wyniki licznych badań kształtowania się zatrudnienia i rynku pracy w latach 2020-21. Dodatkowa uwaga: podrozdział 2.9 (s.76-79) zawiera niepotrzebne powtórzenia odnoszące się do analizy prawnej telepracy. Warto podkreślić, iż w praktycznie każdy wydzielony fragment dystertacji w części teoretycznej jest podsumowany przez Autora, który dokonuje krótkich syntetycznych reasumpcji przytoczonych opinii i dyskusji innych cytowanych autorów (np. s.20, 35, 40-41,51).

Na tle wspomnianych dwóch rozdziałów, rozdział trzeci dotyczący rozwoju zawodowego w świetle obecnych zmian (s. 86-138) wypada znacznie korzystniej. Autor prowadzi swój wywód, poczynając od kwestii elementarnych, tzn, czym jest rozwój zawodowy, zawód, jakie są czynniki i etapy rozwoju. Charakteryzowane pojęcia są mądrze powiązane z rozważaniami na temat istoty człowieczeństwa, dążeniem jednostki do osiągnięcia odpowiedniej pozycji w

społeczeństwie, w strukturze podziału pracy, bycia mistrzem w zawodzie (s.90-94). Autor trafnie nawiązuje do poglądów traktujących rozwój zawodowy jako proces ciągłego uczenia się w dynamicznie zmieniającym się świecie. Istotnym wątkiem prowadzonej narracji są kwestie faz rozwoju zawodowego, w tym planowanie rozwoju zawodowego oraz szczególnie istotne – w kontekście pracy – szkolny etap rozwoju zawodowego (s.103-108). Autor z dużym znawstwem tematu prezentuje różne poglądy i wyraża własne opinie. Istotnym elementem tej części dysertacji jest omówienie zagadnień związanych z kompetencjami (s. 108-128). Autor na wstępie przytacza różne definicje tego pojęcia, by następnie zagłębić się w tematykę rodzajów kompetencji, np. kompetencji twardych i miękkich, kompetencji kluczowych i szczegółowych (s.111-117). Umiejętnie włącza do rozważań o kompetencjach uwagi na temat kształtowania i rozwijania kompetencji przez uczniów (s.116-117). Omówienie zagadnień ogniskujących się wokół kompetencji i kwalifikacji kończy się wnioskami Autora dotyczącymi wymaganych kompetencji wobec telepracownika (s.126-128). Ostatni podrozdział rozdziału 3. dotyczy roli doradcy zawodowego w kształtowaniu rozwoju zawodowego (s.128-138). Warto odnotować ważny merytorycznie wątek odnoszący się do zadań doradcy zawodowego w szkole (s.133-137).

Rozdział 4. zawiera charakterystykę założeń badawczych dysertacji, omówionych przeze mnie we wcześniejszym ustępie niniejszej recenzji.

Rozdział 5. charakteryzuje przebieg procesu badawczego, analizę uzyskanych odpowiedzi, udzielonych przez dwie grupy respondentów: 70 pracowników pedagogicznych i 179 uczniów, uczących się głównie w technikach kształcących w zakresie informatyki i ekonomii. Zaletą przeprowadzonych i relacjonowanych badań empirycznych jest dokładny opis uzyskanych opinii respondentów, w czym pomocne były wizualizacje w postaci wykresów słupkowych i kołowych oraz tabel danych i wyników. Oczywiście wnioskowanie na podstawie opinii respondentów zawsze obarczone jest ryzykiem nietrafnej interpretacji. Dlatego komentarze i oceny muszą być przeprowadzone z dużą ostrożnością. Na przykład wskazanie przez nauczycieli-respondentów, iż największą barierą związaną z przygotowaniem uczniów do świadczenia pracy w formie telepracy jest brak zainteresowania młodzieży tą tematyką (s.175) budzi wątpliwości. Myślę, że analizując takie odpowiedzi, badacz powinien dostrzec ukrytą ich wymowę. Pojawia się bowiem pytanie, dlaczego uczniowie nie są zainteresowani telepracą? Jakie są tego powody, być może związane z nie najlepszym przebiegiem procesu edukacyjnego. Oczekiwałbym głębszej interpretacji

pozornie tylko oczywistych wydawałoby się odpowiedzi. Dobrze oceniam wyodrębnienie oddzielnego punktu pn. podsumowanie analizy badań odpowiedzi udzielonych przez pracowników pedagogicznych. Autor uwypuklił najważniejsze wnioski, celnie zauważając, iż działania organizacyjne i zarządcze szkoły powinny być ukierunkowane na indywidualizację pracy z uczniem oraz kształtowanie zadaniowości popartej praktycznymi zajęciami (s.181).

Ustęp dotyczący wniosków z analizy kwestionariuszy ankiety skierowanej do uczniów (s.181-207) również zakończony jest odrębnym podsumowaniem (s.205-207). Biorąc pod uwagę refleksję, która powinna nam wszystkim towarzyszyć po okresie pandemii, za trafne uważam uwypuklenie faktu, iż do najważniejszych działań, jakie należy podjąć zaliczyć trzeba wzmocnienie roli nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, psychologa, pedagoga i doradcy zawodowego w procesie budowy wiedzy o telepracy i kompetencji niezbędnych do pracy zdalnej (s.206). Rola ta jest ważna ze względu na indywidualizację pracy z uczniem, szczególnie w relacji z doradcą zawodowym. Warto zauważyć, że uczniowie, poproszeni o wskazanie prawidłowej definicji telepracy, aż w 68% udzielonych odpowiedzi, trafnie zaznaczyli, że telepraca to praca wykonywana regularnie poza zakładem, na podstawie umowy o pracę z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej (s.186). Tak duży odsetek właściwej odpowiedzi pozostaje w opozycji w stosunku do odpowiedzi pracowników pedagogicznych, upatrujących największej bariery w przygotowaniu uczniów do telepracy w ich braku zainteresowania tą tematyką. Byłbym ciekaw zdania Autora w tej kwestii. Dodatkowo warto podkreślić, iż nieco ponad 50% indagowanych uczniów stwierdziło, że środki dydaktyczne służące przygotowaniu uczniów do telepracy są bardzo słabe lub słabe (s.194).

W ostatnim 6. rozdziale Autor przedstawia istotę i założenia opracowanego modelu, który ma przygotować uczniów szkół średnich kształcących się w zawodach do telepracy. Model „(...) zakłada podniesienie jakości i efektywności działań szkoły nakierowanych na przygotowanie uczniów do świadczenia pracy w formie telepracy w wyniku podniesienia stanu wiedzy na temat telepracy oraz wzmocnienia kompetencji telepracowniczych” (s.216). Zaprojektowany model ma wyodrębnione cztery obszary działań, które, jak należy rozumieć, zostały wytypowane na podstawie przeprowadzonych przez Autora badań. Pod względem logicznym i formalnym nie można przedstawionej koncepcji niczego zarzucić. Jest to model określający cztery obszary działań. Ma charakter statyczny, nie dynamiczny, nie zostały w nim pokazane relacje między poszczególnymi obszarami, ich wzajemny wpływ i

oddziaływanie. W realnych warunkach takie wzajemne relacje są oczywiste. Autor dokonał wyróżnienia elementów współtworzących poszczególne obszary. W obszarze poszerzania wiedzy o telepracy przez pracowników pedagogicznych zostały wytypowane: działania nauczycieli podnoszących własną wiedzę na temat telepracy, formy wspierające wiedzę nauczycieli oraz różne treści szkolenia (s.219). Podobną ewidencję elementów opracowano dla drugiego obszaru: wyposażenie w wiedzę i doświadczenie o telepracy uczniów (s.220-223). W tym obszarze wyodrębniono m.in. listę konkretnych działań szkoły, listę podmiotów zewnętrznych współpracujących ze szkołą, metody poszerzania wiedzy o telepracy, listę działań przygotowujących do telepracy, bariery wpływające na przygotowanie uczniów do telepracy. Doceniam pieczołowitość w identyfikacji poszczególnych elementów przypisanych wyodrębnionym w modelu obszarom. Ich skrupulatna ewidencja daje obraz złożonych działań, służących wsparciu kształceniu na rzecz wiedzy i umiejętności przydatnych w telepracy. Moim zdaniem opracowany na podstawie studiów literaturowych, badań empirycznych, własnych przemyśleń Autora dobrze odzwierciedla specyfikę procesów organizacyjnych i zarządczych w zakreślonym obszarze.

Podsumowując sporządzoną recenzję pracy doktorskiej mgra Mateusza Pruchnika, oceniam ją pozytywnie pod względem merytorycznym, pomimo występujących mankamentów i niedociągnięć. Praca doktorska mgra Mateusza Pruchnika stanowi indywidualny i oryginalny wkład w problematykę zarządzania rozwojem zawodowym w kontekście przygotowania młodzieży szkół średnich kształcących w zawodach do rynku telepracy. Na podkreślenie zasługują następujące walory opracowania:

1. Oryginalny i aktualny problem badawczy, którego rozwiązanie jest wkładem Autora w nauki o zarządzaniu i jakości, przede wszystkim w odniesieniu do zarządzania wczesnym etapem rozwoju zawodowego, przygotowującym do świadczenia telepracy.
2. Opracowanie własnego autorskiego modelu działań zarządczych i organizacyjnych przygotowujących uczniów szkół średnich kształcących w zawodach do telepracy, który dzięki wytypowaniu najważniejszych obszarów i zawartych w nich działań może stanowić istotne wsparcie dla zarządzających szkołami średnimi pod kątem rozwoju zawodowego uczniów, w tym rozwoju pożądaných kompetencji istotnych w procesie świadczenia telepracy.

3. Można przyjąć, że model ten będzie również przydatny, jako narzędzie wspierające w postaci ramowego schematu wytypowanych obszarów i działań, w procesie pozyskiwania kompetencji w zakresie telepracy, realizowanym przez różnego rodzaju organizacje szkoleniowe, edukacyjne, doradcze.

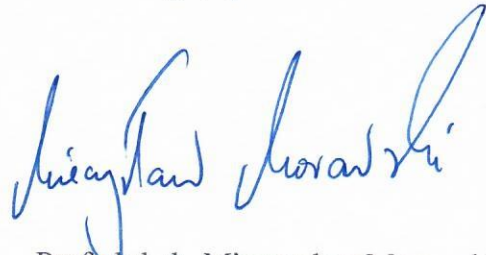
4. Umiejętne tworzenie cząstkowych, syntetycznych podsumowań poszczególnych części pracy.

5. Przemysłany konceptualnie i konsekwentnie przeprowadzony proces badawczy, zawierający niezbędne elementy metodyczne.

Wnioski końcowe

Na podstawie dokonanej oceny stwierdzam, że mgr Mateusz Pruchnik wybrał ważny i aktualny problem naukowy. Praca stanowi oryginalne ujęcie problematyki. Autor wykazał się ogólną wiedzę teoretyczną w obszarze tematycznym rozprawy oraz zdolnością i przygotowaniem do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Recenzowana rozprawa doktorska mgra Mateusza Pruchnika, wszczęta w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości, spełnia ustawowe kryteria wymagane od rozprawy doktorskiej, określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.).

W świetle powyższej konkluzji, wnoszę o przyjęcie przez Radę Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu pracy doktorskiej mgra Mateusza Pruchnika pt. „Zarządcze i organizacyjne aspekty rozwoju zawodowego przygotowujące młodzież szkół średnich kształcących w zawodach do rynku telepracy” napisanej pod kierunkiem dra hab. Bartosza Marka Jasińskiego, prof. UEW oraz o dopuszczenie jej Autora do obrony.

Prof. dr hab. Mieczysław Morawski